

[Rahbæk Møller]

de tomme krybber fremmer de mest konservative tendenser på institutionerne.

I samme retning trækker, at universiteternes selvstyre i stigende grad begrænses, fordi deres egne midler nedskæres og de henvises til at søge en stadig større andel af de nødvendige forskningsbevillinger i forskellige puljer. Det betyder spild af arbejdstid at skrive ansøgninger. På nogle institutioner nærmer vi os amerikanske tilstande, hvor en tredjedel af arbejdstiden bruges til at skrive ansøgninger.

Denne udvikling ødelægger også ideen med forskningsrådene. Tanken var, at de skulle have mulighed for at sætte nye aktiviteter i gang, men i stigende grad er de nødt til blot at bevilge penge til de aktiviteter, også i form af mindre beløb, som institutionerne ikke længere er i stand til at varetage af deres annua.

En anden følgevirkning er, at et stigende antal forskere er blevet løsarbejdere, der lever af tidsbegrænsede og hyppigt kortvarige bevillinger. Det er naturligt, at en ung forsker skal bevise sin duelighed, før vedkommende får en fast stilling. Men når et stigende antal mennesker skal gå i 10 år eller mere på midlertidige og usikre bevillinger, er der tale om en umenneskelig udnyttelse af de pågældende, og i mange tilfælde bliver forskningsprojekterne ofte alt for kortsigtede, fordi det hele tiden er nødvendigt at vælge sikre projekter.

For fuldstændighedens skyld skal nævnes, at det især er kvindelige forskere, der må leve under disse vilkår.

Dertil kommer, at universiteter må leve med stadige overraskelser, f.eks. når embedsmænd i Finansministeriet finder ud af, at når industrien kan udvise en produktivitetstilgang på 2 pct. årligt, så må universiteterne også kunne.

Alle disse forhold har medført en følelse på universiteterne af, at ethvert selvstyre er sat ud af kraft, og at et forsøg på selv at styre udviklingen vil blive kuldkastet af de nye sparekrav fra ministeriets side.

Det skal naturligvis ikke benægtes, at der nogle steder er tale om nettoforøgelse af forskningen. Det skal heller ikke benægtes, at der er behov for omprioritering inden for forskningen, men den hårdhændede måde, omprioriteringen gennemføres på, risikerer at slå mere i stykker på de gamle institutioner,

end der skabes andre steder. Det tager tid at opbygge nye forskningsmiljøer. At slå dem i stykker kan ske hurtigt.

Situationen er langtfra ens på de forskellige læreanstalter. Umiddelbart er det de gamle universiteter, især i København og i Århus, der er hårdest ramt, fordi de trues med direkte nedskæringer og fyringer. De nye universiteters problemer er af en anden art. De startede som fortrinsvis undervisningsinstitutioner, og nu fastholdes de i en situation med et skævt forhold mellem undervisning og forskning på grund af manglende forskningsbevillinger.

Også mellem humaniora og tekniske fag er der store forskelle. Situationen rammer den enkelte forsker på humaniora hårdest, fordi der reelt ikke er andre steder at gå hen. Derimod har de tekniske forskere på DTH altid mulighed for at gå ud til job i industrien. Men til gengæld lever institutionerne på DTH et farligt liv, fordi nogle ganske få menneskers afgang risikerer at slå hele forskningsmiljøer i stykker.

Det er blevet på mode at tale om forskerevaluering, og det kan da også være udmærket at få uafhængige vurderinger af, hvordan vore forskningsmiljøer står i international sammenhæng. SF skal da heller ikke vende sig imod, at regeringen har taget imod tilbuddet fra OECD om at evaluere forskningen. Men man må blot huske på, at der er et stort subjektivt element i enhver evaluering, og det er umuligt at sammenligne forskningen inden for vidt forskellige fagområder; og at forsøge at gøre evalueringen objektiv, f.eks. ved at tælle citater i internationale tidskrifter, medfører risiko for, at der manipuleres med disse målestokke.

Af disse og andre grunde må der advares kraftigt imod at koble evalueringer og nedskæringer sammen. Det virker som en udsøgt hån, når ministeren i redegørelsen roser det humanistiske fakultet ved Københavns Universitet for at foretage en intern evaluering.

Universiteterne har åbnet sig for omverdenen i de senere år, bl.a. ved etablering af forskerparker. Det er i sig selv en god ting. Men hvis nedskæringerne fortsætter, er der fare for, at åbningen kun bliver over for erhvervslivet, mens kritisk forskning og grundforskning forsvinder. Også derfor er det nødvendigt at sikre grundbevillingerne og sikre andre grupper end erhvervslivet mulighed for